

Nu bæres Aftenskolevæsenet derved, at Lærerne her udøve et Arbejde, hvorfor de modtage et overordentlig ringe Vederlag, og det kan ikke forlanges, at de i Længden skulle blive ved at bære denne Sag frem. Det er naturligt, synes jeg, at Autoriteterne her træde til og yde en passende Løn for det Arbejde, Lærerne udføre. Jeg tror, der er meget stor Trang til en saadan Aftenskoleundervisning ude paa Landet. Der er megen Ungdom derude, som ingen Adgang har til at kunne udvide og befæste de Kundskaber, de have erhvervet sig i Skolen.

Man træffer mellem Ungdommen ude paa Landet endnu megen Vankundighed, ja, man kan gaa videre og sige, at man træffer endnu megen Raahed blandt den opvoksende Ungdom ude paa Landet. Naar jeg bruger et saa stærkt Udtryk, tænker jeg navnlig paa den Ungdom, der hører til paa vore Herregaarde. Vi høre meget ofte om Batailler, der forefalde ude paa Herregaardene, Historier, som begynde med Brændevin og ende med blodige Slagsmaal eller anden Raahed. Jeg tror, det vilde være heldigt, om vi gjorde noget for at forebygge dette, og jeg har den Anskuelse, at Undervisning vilde være et af de allerbedste Midler til at modvirke dette Onde. Ude paa Herregaardene føres der et Liv, som er vidt forskelligt, naar man ser paa den, der staar som Ejeren, altsaa Godsejeren, og paa det tjenende Personale. Det er ligesom to vidt forskellige Verden, der her huses paa en begrænset Plet. Godsejeren bor i sit Slot, ofte adskilt fra de andre Bygninger, og det tjenende Personale tilbringer Livet for sig. Jeg tror, det vilde være heldigt, om Aftenskoleundervisningen kunde trænge ind saaledes, at den tjenende Ungdom paa vore Herregaarde kunde blive delagtig deri.

Naturligvis ere Autoriteterne ikke i Stand til at udrette alt. Det vilde være heldigt, om vore Herremænd selv vilde indse, at de her have Pligter overfor de Folk, som staa i deres Tjeneste. Men vi høre jo saa ofte Historier om, hvorledes Herremændens eller hans Forvalters Stok suser over Lemmerne paa de Folk, som ere i hans Tjeneste, og det er saa naturligt, at naar der vises Raahed fra oven, vil det avle Raahed fra neden og Ondsindethed hos de Folk, det gaar ud over. Jeg antager, at Aftenskoleundervisningen kunde udrette meget godt og drage mange flere til sig, end Tilfældet hidtil har været. Det er heldigvis ikke noget ringe Tal, der har sluttet sig om denne Undervisning,

i alt omtrent 20,000 Elever, og der er meddelt et stort Antal Undervisningstimer, i alt 76,000, saa der udrettes altsaa en hel Del. Men overfor det meget store Publikum, der her er Tale om, burde der sikkert gøres betydeligt mere.

Vore Kommuner burde støtte denne Sag langt kraftigere, end de hidtil have gjort. Vi have derom faaet nogle Oplysninger, som jeg skal tillade mig at henlede Opmærksomheden paa. De findes i Betænkningen Sp. 685. Den Tabel, vi her have faaet, er ret lærerig, og den viser, at der er et stort Antal Kommuner her i Landet, som kun give et meget ringe Bidrag til denne vigtige Sag. Saaledes har f. Eks. samtlige Kommuner i Gl. København Amt kun ydet et Bidrag paa 90 Kr. Hertil maa naturligvis saa lægges, at man afgiver Lokaler i Skolerne og leverer Lys og Brændsel dertil. Fra Skolefonden er der samtidig udredt 90 Kr. i samme Amt. I et stort og rigt Amt som Holbæk Amt have Kommunerne ikke ydet mere i direkte Bidrag end 82 Kr. Paa Bornholm have Kommunerne ydet 110 Kr., i Gl. Assens 196 Kr., men allerringest staar Vejle Amt, hvor Kommunerne ikke have ydet en eneste Øre i direkte Bidrag, altsaa kun bidraget med Dækning af Udgifterne til Lys, Varme og Lokale. Men saa er der naturligvis alle Vegne, som jeg ogsaa har nævnt ved de andre Tilfælde, udredt Bidrag af Skolefonden. Vi se altsaa, at denne Sag omfattes med vidt forskellig Interesse i de forskellige Egne af Landet, og det maa siges, at i nogle Egne er Interessen saare ringe. Hvis det var muligt ogsaa at vække Kommunernes Interesse for denne Sag, vilde der sikkert kunne udrettes betydeligt mere. Men en af de første Betingelser for, at denne Sag fremdeles skal gaa fremad og ikke gaa i Staa, er, at man paaskønner det Arbejde, som ydes fra Lærernes Side, og overfor dem er det nævnte Vederlag overordentlig ringe. Det er en næsten uanstændig Betaling. Derfor have vi fra vor Side stillet Forslag om, at Staten skulde forhøje sit Bidrag med 35,000 Kr. Vi have ligeledes stillet Forslag om, at Statens Bidrag til Aftenskoler i Købstæderne ogsaa skulde forhøjes, nemlig fra 1,000 til 32,000 Kr., idet vi have ment, at København burde have Del i det Tilskud, som gives. Nu er det jo saaledes, at Københavns Kommune, som er den Kommune, der har ofret mest for sin Aftenskole, modtager ikke en eneste Øre i Understøttelse af Statskassen hertil.

Jeg skal gøre nogle faa Bemærkninger